

kingen zijn op zich komisch of melig, maar genadeloos doven ze het minste vonkje van 'theatrale' spanning, als een 'dit krijgen jullie lekker niet' truucje. En toch werkt de voorstelling op die *Woyzeck* momenten, krullen de tenen van onbehagen.

Stan Laurel en Oliver Hardy zijn evenmin veraf: Hardy Decorte, betweter en organisator van deze strakke chaos, Laurel/Vinks die de broek/rok van sukkelaar krijgt voorgehouden, maar daar niet instapt, integendeel: zij deelt de reprimandes en klappen uit (En dat is al heel wat anders dan in de *Aids*-trilogie). Wat 'spelen' betreft wordt zij alsmaar sterker en is Decorte meestal op achtervolgen aangewezen. Vinks speelt naast Marie ook de andere personages uit het stuk: Andres, de jood, de dokter... Daarvoor bedient ze zich van valse baarden en snorren, petjes. Alles staat voor wat het is, bevestigd zij.

Decorte legt het publiek omstandig uit welke gebaren hij zal gebruiken wanneer hij *Woyzeck* speelt, wanneer hij een andere personage (de kapitein) wordt. Een beweging is niet meer dan een beweging: hout-erig en losgekoppeld van een mogelijke intentie. Het blijft striptheater en de *commedia dell'arte* personages in *Woyzeck* lenen zich daar uitstekend toe. Er zijn nauwelijks nog stilzwijgend afgesproken conventies tussen op en voor de scène, alleen dat voor de scène mag lachen en voor het overige eigenlijk zijn smoel moet houden (maar dan zou het wel de helft van Decortes plezier wegemen). Zelfs de conventie van het applaus wordt niet gerespecteerd: applaus wil niet zeggen dat dit ensemble zal komen groeten. (Trouwens, welke betekenis heeft applaudiseren vandaag nog?)

Woyzeck wemelt van liedjes. Decorte neemt deze lijn mee in zijn voorstelling en vervangt bijna alle zangpartijen door het archief van vlaamse schlagers en klassiekers open te gooien. Sigrid Vinks stort zich met het grootste plezier in het volstrekt compromisloos mishandelen van o.m. Valenciaaaaa !!!!! en een begeleidende hyperkinetische aerobicspogo. De twee anderen delen dat 'zang'plezier met graagte. Zo gaan ze aan het jodelen, worden er slaappliedjes voor het kind gezongen, hoedjes op en weer afgezet.

De strakheid van deze schriftuur (De *Woyzeck* fragmenten en de door Jan Decorte geschreven teksten) krijgt een bedriegelijke camouflage, zodat de argeloze toeschouwer voortdurend bij de neus genomen wordt. Wie denkt dat dit puur improvisatie en geklungel is, dat ze

daar maar om het even wat doen, vergeet dat hij/zij ook met regisseur Decorte te doen heeft, *no sweat*. Op de publieksinterventies na ligt de hele voorstelling strak vast en weet men bijzonder goed wat men daar staat te doen en hoe dat moet gebeuren. En dat alles staat in het teken van reductie, soberheid, essentie, plezant zijn (al zijn de verleidingen groot). Mogelijk kan het allemaal samengevat worden in het eindbeeld. Omdat Decorte/Woyzeck Vinks/Marie niet kan vermoorden met het mes, dat voordien reeds om één of andere knullige reden op de grond belandde, en ook niet wil doen alsof met de mondharmonica die hij uit zijn broekzak haalt, doet Marie het maar zelf: "steek, steek, steek," zegt ze, en ze valt voor dood. Zo wordt de hele *Woyzeck* fris-onnozel doorstoken.

De affiche: zwart veld en wit opschrift. It's supposed to be rock'n roll. Nu nog een thuismatch in het stripmuseum.

Dirk Verstoekt

Gezelschap: Jan Decorte + Cie; productie: Beursproducties en Lantaren (Rotterdam); tekst: Büchner, Decorte + Cie; regie, decor, kostuums, belichting,...: Decorte + Cie.. Gezien in de Beursschouwburg op 19 en 28 december 1990.

Reizend Volkstheater

Antwerpen

Oedipoes

Het spelen van een 'klassiek' stuk, in de betekenis van de grote Griekse tragedies, blijft voor de moderne theatermaker een uitdaging. De encenering van een klassiek stuk is altijd en noodzakelijkerwijze een bezinning op de eigen theaterpoëtica: een klassieke tragedie stelt teveel vormproblemen om die poëtica onaangetaan te laten. Het Reizend Volkstheater (RVT) heeft met de *Oedipoes* van Sophocles een opvallende voorstelling gemaakt, een ongewone voorstelling ook binnen het circuit dat het RVT bespeelt. Niet dat de voorstelling voor honderd procent geslaagd is, maar zijn het niet de sporen, de aanzetten die in een opvoering oplichten en die een bewust gezocht parcours aanduiden, die veel interessanter zijn dan een afgewerkt resultaat dat zijn werkproces achter zich uitwist?

Het RVT heeft met deze *Oedipoes* (regie: Ignace Cornelissen, artistiek leider van Het Gevolg uit Turnhout) voor zichzelf een aantal vragen gesteld, ook al zijn de antwoorden niet altijd even glashelder. De voorstel-

ling begint heel rustig, alsof er van een voorstelling eigenlijk geen sprake is. De ruimte is een soort van repetitielokaal: in het midden van de scène een tafel met stoelen, achteraan een lange zitbank, tegen de achterwand foto's van acteurs, op de grond liggen affiches van de voorstelling. Een acteur komt op, doet zijn jas uit, neemt notie van het publiek en gaat koffie zetten: een handeling die ieder van ons dagelijks stelt en die precies door de volstrekte afwezigheid van iedere theatraliteit op een scène bijna 'dramatisch' wordt. Jazzmuziek speelt luid en gejaagd uit een cassetterecorder. Hier zal een tragedie opgevoerd worden, de tragedie der tragedies, de oerscène van het westers bewustzijn: Sophocles' *Koning Oedipoes*, de man die op de vlucht voor zijn noodlot precies zijn noodlot mee voltrekt. Toch is de openingscène geen detail, integendeel: de vanzelfsprekendheid van de pruttelende koffiezet en de speelsheid van de jazzmuziek zetten de hoge norm waarnaar deze voorstelling mikt.

Zes acteurs komen op, groeten mekaar en nemen plaats aan de tafel met een tekstboek en een koffie. Een groep mannen die mekaar kent. Er moet niets gezegd worden. De verstandhouding zit in de blikken, de geconcentreerde aandacht voor mekaars aanwezigheid. Uit die rust en dat wederzijds vertrouwen, die de rust en het vertrouwen zijn van de



Oedipoes (Reizend Volkstheater) Foto Keon